

HER NOKTADA GERİ DÖNÜŞÜM !

ŞEHİRLERDE ATIK EKONOMİSİ, BOŞLARIN TOPLANMASI VE BİO-ÇÖPÜN ÖNEMİ

Dünyanın büyük metropollerini arasında yer alan birçok Şehrimizin çöp sorunu ancak Büyükşehir Belediyelerinin öncülüğünde bütün İlçe Belediyelerinin el birliği ve ortak çalışması ile çözülebilir.

Artık herkesin bildiği üzere normal çöp toplanmasının yanısıra, yeniden değerlendirilebilen tüm diğer çöpler (ambalaj atıkları ve diğerleri), çabuk bozulabilen ev çöplerinden kesinlikle ayrı olarak toplanmalıdır. Böylece bunlar hammadde olarak tekrar değerlendirildiği gibi çöpleri yok etmede de yük oluşturmuyor. Bunun için geri dönüşebilen Atıklar için şehrin muhtelif bölgelerinde "GERİ DÖNÜŞÜM ATIKLARINI TOPLAMA MERKEZLERİ" kurulmalıdır. Çünkü çöplerin ayrı ayrı toplanarak, yeniden hammadde haline getirilmesiyle bir servet yaratılarak belediyelere ciddi gelirler sağlanabilir. Bazı Atıklar (teneke kutular, pil-akü, plastik kaplar, kağıt-kartonlar, elektronik atıklar, beyaz eşyalar, lastikler, bahçe-çalı çırpıçimen, mobilya ve tekstil atıkları) bu atık toplama merkezlerinde ayrı ayrı konteynırlarda toplanırken, bir taraftan

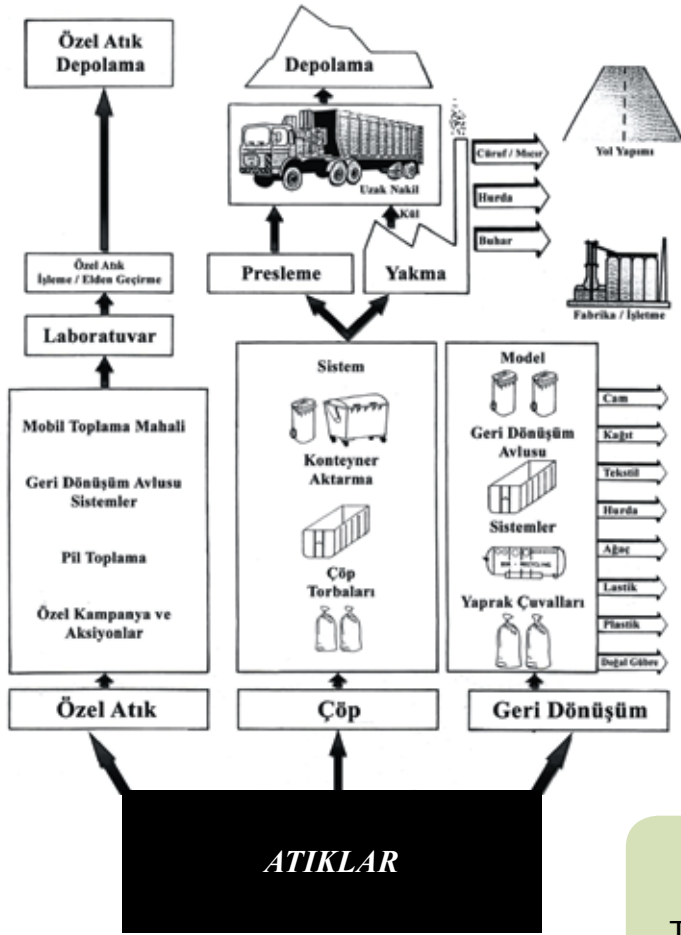
Atık toplama merkezi

cam ve pet şişeler için depozito sistemi oturtulmalı, diğer tarafından da tüm bakkal, market ve hipermarketlere sorumluluk verilerek sattıklarını geri toplama zorunluluğu getirilmelidir. Belediyelerin çöpleri bu ikili sistem içinde toplaması ve geri dönüşüme kazandırması esnasında halkı çevreye ve insan sağlığına önem vermeye davet ederek, aşağıdaki hususlara dikkat çekmelidirler.

- Alışveriş yaparken çevreye ve halk sağlığına zarar vermeyecek ürünlerin seçilmesi ve geri dönüşümü olan ürünlerin alınması,
- Kullanılmış pillerin ve kimyasal atıkların normal çöpe karıştırılmaması,
- Cam, kağıt, teneke-metal, tekstil v.b. gibi tekrar işlenebilecek atıkların da ayrı ayrı biriktirilerek Atık Toplama Merkezlerine götürülmesi.

Şehirlerde Atık Ekonomisi

Yeni kurumlar yeni ürünlerin üretilmesinde kullanılacak birçok hammaddeyi içeren çöpleri ayrı ayrı biriktirir, zehirli maddeleri çöplerine karıştırmazlarsa, kendi sağlıkları için çevre bilinci içinde hareket etmiş olurlar. Zehirli maddeler çöplerin işlenmesi esnasında havayı ve yer altı suları ile çevreyi kirletir. Bu sebepten dolayı halk kaynağında çöplerini itinalı ve dikkatli biriktirmek zorundadırlar.

Toplayıcı, marketler ve bakkallar tarafından 2 ayrı şekilde toplanabilecek olan depozitolu ambalaj atıkları;

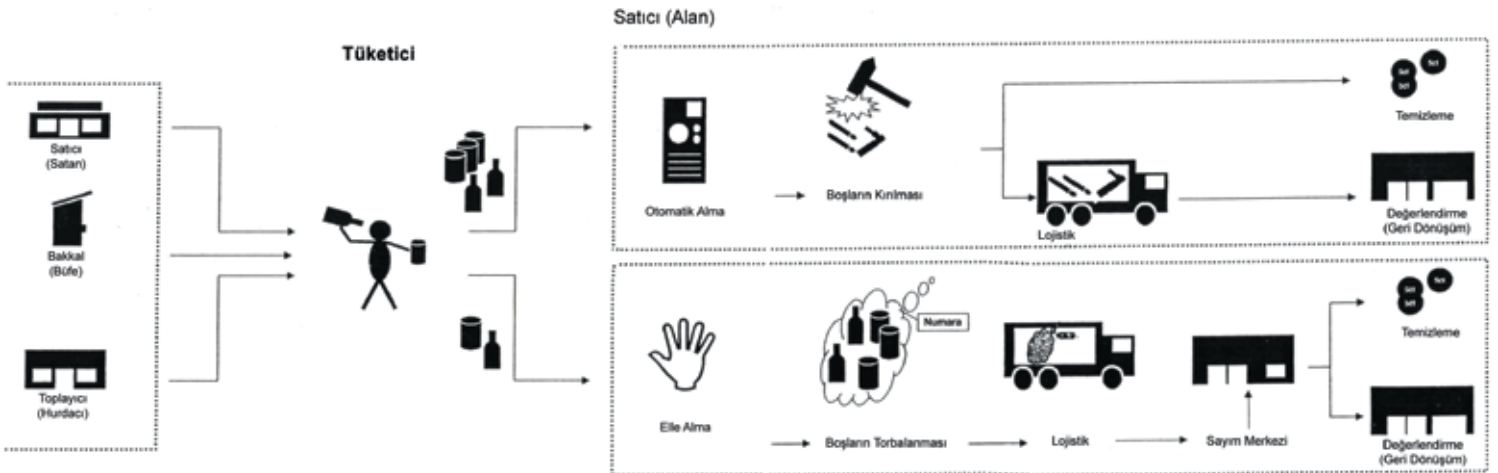
1. Otomatik depozito makineleri ile geri alınarak önce kırma makinesinden geçirilerek hacimsiz olarak nakli sağlanarak,

2. El ile toplayarak ve presleyerek hacimli olarak nakli sağlanarak, geri dönüşümü kazandırılabilir.

Geri dönüştürülebilen atıklardan ayrı toplanan esel atıklara ise BİO-ÇÖP denilir. BİO-ÇÖP mutfaktaki yemek artıkları, meyve-sebze-soğan kabukları, yumurta kabukları, çürümüş yiyecekler, çay-kahve posası, poşet çay, kullanılmış tuvalet kağıdı ve bebek bezleri, tahta parçaları, mo-

Depozito Sisteminde Boşların Toplanmasına Genel Olarak Bakıldığında Hiç de Zor Olmadığı Görülmektedir.

Boşların Toplanması Prosesine Genel Bakış

Boş ambalaj atıklarının, satıcılar tarafından otomatik makinelerle veya elle toplama (manuel) sistemiyle toplanması ve geri dönüşümcülere ulaştırılması ağı

bilya talaşı, bahçe çiçek-çalı çırpı ve biçilmiş çim atıklarından oluşur. BİO-ÇÖP park ve bahçelerde kullanılabilircek gübreye dönüştüğü gibi, kompost olarak işlem görmüş BİO-ÇÖP son derece gelişmiş teknolojilerle mikrop ve bakterilerden arındırılarak, sunta gibi preslenerek su geçirmez çatı kaplaması, bahçe çiti, parklara bank ve hat-ta daha mukavemetli preslendiğinde tren raylarının altına döşenebilen kalın kalaslar olarak geri dönüşümü sağlanmaktadır.

Ciddi ciddi düşünüldüğünde hane başına yaklaşık olarak 250-300 kg çöp üretiliyor. Bunun neredeyse üçte biri evsel atık yani BİO-ÇÖP.

ASLINDA GERİ DÖNÜŞTÜRÜLEMİYEN HİÇBİR ŞEY YOK GİBİ ;

- Şişeler ve camlar tekrar cam olarak geri dönüşüyor,
- Plastik ve pet şişeler tekrar yeni plastik ürünler (kova, askı, plastik sandalye v.b.) olarak geri dönüşüyor.
- Kağıt ve kartonlar (temiz ve kirlenmemiş olarak toplandığında) tekrar kağıt olarak geri dönüşüyor. (kağıtlar diğer ambalaj atıklarıyla topladığı için geri dönüşüme değer kaybediyor)
- Evsel atıklardan (çabuk bozulabilen yiyecekler-çöpler) kompost gübre olarak bahçelerde kullanılmak üzere geri dönüşüyor.
- Ağaç, tahta, bahçe atıkları öğütülüp komposta karıştırılarak yine gübre olarak geri dönüşüyor,
- Teneke ve metal atıklar da geri dönüşümle madenlerimizin daha az çıkarılmasını sağlıyor.

Kaynağında ayrıştırmaya ve beraberinde depozito uygulamasına geçemediğimiz sürece, çöp dağlarının oluşumunun engellenmesinde ve ambalaj atığı geri dönüşüm çalışmalarında, başarılı olunması mümkün değildir!

Ekonomik değeri olan atıkları tam anlamıyla ayrıştırmadan depolama sahalarına gömmek ise çöp bertarafını çözmemektedir. Çöp depolama saha-

ları için kesilen binlerce ağacın kolay büyümediğini düşünürsek (ki tüm Türkiye de depolama sahaları için kesilen ağaçlara şahit olduk) bir taraftan sistem kuralım derken diğer taraftan ülke hazinesi ağaçlarımız telef ediliyor. Ayrıca atıkların depolama sahalarına gömülmesiyle de sorun bitmiyor, nereye kadar bu böyle devam edecek belli değil. Ambalaj atıklarının toprakta yok olma sürelerini göz önünde bulunduracak olursak da sorunun dahada büyük olduğunu görürüz.

ALINMASI GEREKEN ÖNEMLİ TEDBİRLER:

- Çevre şartlarına uygun bir "çevre politikası" oluşturulmalıdır.
  - Bu çevre politikasını destekleyen hedefler ve bu hedefleri gerçekleştirecek stratejiler oluşturulmalı, bu hedef ve stratejilerin uygulanması için gerekli teknolojiler sağlanmalıdır.
  - Her kademedeki çalışana çevre politikası, amaç ve hedefleri, çevre yönetimine ilişkin faaliyetler ve sonuçları; çalışanların çevre yönetim sistemi içindeki rol ve sorumlulukları eğitimlerle verilmelidir.
  - Kuruluşun çevre etkinlikleri, ürünleri ve hizmetleri ile ilgili geleceğe yönelik bakışını ifade edecek "planlama" yapılmalıdır. Planlama; kuruluşun karşı karşıya olduğu yasal gereksinimleri ve kurumun iç performans kriterlerini değerlendirecek; buna bağlı olarak çevre beklenti ve amaçlarını kapsamalıdır.
  - Kuruluş personeli; sistemleri, stratejileri, kaynakları ve yapılan etkinlikleri uyum içinde yönetmelidir. Yetki ve sorumluluklar açıklıkla belirlenmelidir. Motivasyon, eğitim gereksinimleri, haberleşme, rapor verme, dokümantasyon, kayıt ve bilgi yönetimi, işletme kontrolü ve acil durum prosedürleri belirlenmeli ve sürekli olarak takip edilmeli ve denetlenmelidir.
  - Kuruluş; çevre yönetim sistemi çalışmalarının kusursuz yürütülebilmesi ve kontrolü için el kitabını, prosedüre uygun yapısını, işletme talimatları da dahil olmak üzere dokümantasyonunu, form ve kayıt sistemini oluşturmalıdır.
  - Çevresel etkilerin güvence altına alınması için kontrol faaliyetleri tanımlanmalı, bu kontroller belirlenen aralıklarla, tanımlanan sorumlular tarafından yapılmalıdır. Bulunan uygunsuzluklar, tekrarı önlenecek şekilde düzeltici ve önleme faaliyetleri ile oluşmadan giderilmesi planlanmalıdır.
  - Çevre yönetim sisteminin uygunluğu ve etkinliği, sürekli olarak denetlenmelidir. Bu denetleme sonuçları sistemin geliştirilmesi amacıyla gözden geçirilmeli ve sonuçları çok ciddi izlenmelidir.
- Bütün bu sıraladıklarımız tek anlama geliyor; Hiç bir şehrimizin, kasabamızın, kenarında kıyısında, yer altı suyumuzu kirleten ve bomba gibi patlayan "çöp dağları"nın oluşmaması. Ya da depolama alanlarına gönderilen çöpün yok denecek kadar az çıkması demektir.